

2. Загайтов И.Б. Половинкин П.Д. Экономические проблемы повышения устойчивости сельскохозяйственного производства. – М. : Экономика, 1984 г. - С. 240.
3. Л. Кобзарь, К. Тюриков. «Финансовый менеджмент фирмы» : учебное пособие. Кишинэу : 2006 г. - С. 417.

УДК 658.012.8:664

ГОНЧАРУК А.Г., д-р екон. наук, професор, ЯЦИК А.А., м.н.с.
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ФАКТОР ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ХАРЧОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено зовнішні та внутрішні фактори інвестиційної привабливості харчових підприємств. Визначено значний вплив економічної безпеки на інвестиційну привабливість підприємства.

Ключові слова: економічна безпека, інвестиційна привабливість, харчове підприємство, фактор

The internal and external factors of investment attractiveness of food enterprises are investigated. Significant impact of economic security on the investment attractiveness of the enterprise is determined.

Keywords: economic security, investment attractiveness, food enterprise, factor

Вступ. Існуючі умови функціонування вітчизняних підприємств характеризуються високим ступенем невизначеності та ризиків, які виникають через нестабільність фінансової системи та законодавства, непрозорість діяльності, корумпованість на різних рівнях управління економікою та системи вирішення господарських спорів. Ці ризики посилюються відсутністю розвинутого фондового ринку в країні. Такі умови відлякують іноземних інвесторів та роблять вітчизняні підприємства інвестиційно непривабливими. Та навіть, якщо інвестор ризикнув та вклав капітал в українське підприємство, він може втратити своє майно через незаконні рішення корумпованих судів в результаті рейдерського захоплення. Все це вимагає посилення економічної безпеки діяльності суб'єктів господарювання задля збереження майна інвестора та підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Не дивлячись на відносну фінансову успішність харчової промисловості, яка має важливе соціальне значення, харчові підприємства, як й інші українські підприємства мають низку проблем, що не дозволяють їм забезпечити належний рівень інвестиційної привабливості, який би дозволив їм залучати необхідні обсяги інвестицій задля підвищення якості продукції, конкурентоспроможності та ефективності виробництва в умовах загострення конкуренції з іноземними виробниками. Попереднє дослідження [1] дозволило встановити групи факторів, що стримують зростання інвестиційної привабливості підприємств цієї галузі. Багато з якісних факторів, які було виділено, зокрема, наявність власної сировинної бази, правові та політичні фактори, рівень державного втручання, відкритість інформації тощо, є важливими складовими економічної безпеки харчового підприємства. Тому доречним є вивчення економічної безпеки підприємства як комплексного фактору інвестиційної привабливості підприємства.

Постановка завдання. Дане дослідження спрямоване на вивчення впливу економічної безпеки підприємства на інвестиційну привабливість харчових підприємств України.

Результати. Сучасна економічна література визначає поняття «економічна безпека підприємства» як такий стан господарюючого суб'єкта, при якому він при найбільш ефективному використанні наявних ресурсів досягає запобігання, послаблення або захисту від існуючих небезпек та загроз або інших непередбачуваних обставин і в основному досягає цілей бізнесу в умовах конкуренції та господарського ризику [2]. Її можна трактувати, як стан захищеності усіх систем підприємства при здійсненні господарської діяльності від дії дестабілізуючих зовнішніх та внутрішніх факторів впливу [3].

Ця категорія є багатоаспектною та комплексною, що зазвичай поділяється на внутрішні та зовнішні складові. До перших відносять фінансову, інтелектуальну, кадрову, технологічну, правову, екологічну та силову безпеки, до других, ринкову та інформаційну безпеку [4].

Використовуючи факторний підхід до визначення сутності терміну «інвестиційна привабливість підприємства» [5-6], це поняття можна визначити як сукупність факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, які впливають на остаточне рішення інвестора щодо інвестування в підприємство. Втім перелічені вище внутрішні та зовнішні складові економічної безпеки підприємства здебільшого збігаються з такими факторами.

Опитування інвесторів (14 вітчизняних та 11 іноземних), що було проведено нами протягом 2012 р. встановило, що далеко не завжди фінансові показники забезпечують інвестиційну привабливість підприємств харчової промисловості (рис. 1). Одним з найважливіших факторів, що турбує інвесторів, є збереження власних коштів та загроза їхнього втрачання в результаті зміни законодавства та незаконних дій.

Такі результати можна логічно пояснити тим, що вкладаючи кошти в діючі підприємства, інвестор, маючи досвід та професійних менеджерів, в змозі забезпечити прибутковість діяльності, навіть, якщо підприємство раніше не показувало високих фінансових результатів. Як показує практика, сучасні методи

операційного та фінансового менеджменту разом з застосуванням високопродуктивних технологій та техніки здатні забезпечити високий рівень ефективності функціонування вітчизняних підприємств. Маючи сильного інвестора такі підприємства створюють сучасні системи внутрішньої економічної безпеки.

Втім вплив зовнішніх чинників, їхня непередбачуваність, існування економічних, правових та інших загроз, що виходять з боку держави та конкурентів частіше відлякують інвесторів ніж фінансові складнощі підприємства.

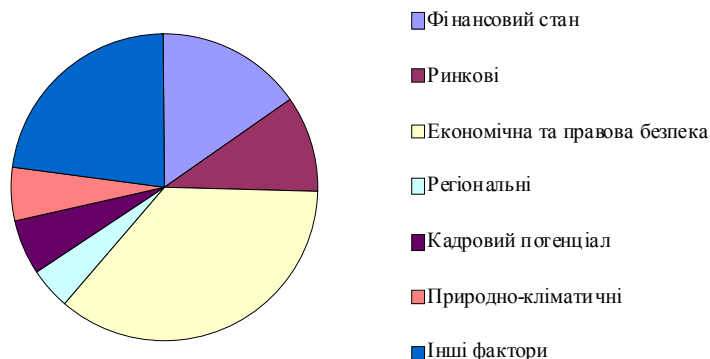

Рис. 1. Фактори, що впливають на прийняття інвестиційного рішення в харчовій промисловості

Як видно, більшість з факторів (понад 70%), які вказали інвестори відносяться до зовнішніх та характеризують діяльність конкурентів, кон'юнктуру ринку, політичний вплив, правову безпеку, регіональну приналежність, природно-кліматичні чинники тощо. Ключовим тут є стан економічної та правової безпеки, які мають гарантувати інвестору збереження його майна та безперешкодне здійснення господарської діяльності. На жаль, здебільшого ці важливі фактори є неконтрольованими з боку керівництва підприємства, що обмежує можливості керуючої системи із забезпечення його інвестиційної привабливості.

Фактори внутрішньої безпеки (менш за 30%), зокрема майновий та кадровий склад, ліквідність та платоспроможність, фінансова стійкість, ефективність діяльності, якість управління та інші, в меншій мірі турбують інвесторів, оскільки вони здебільшого є контрольованими та піддаються впливу з боку керівництва підприємств, їх можна планувати, моделювати та прогнозувати.

Таким чином, в існуючих умовах процес забезпечення інвестиційної привабливості підприємств

харчової промисловості в меншій мірі залежить від їхнього керівництва та здебільшого визначається зовнішніми складовими економічної безпеки, які формуються під впливом держави та ринку.

Висновки. Емпіричне дослідження факторів інвестиційної привабливості харчових підприємств дозволило:

1) визначити найбільш і найменш важливі фактори, що впливають на прийняття інвестиційного рішення в харчовій промисловості;

2) встановити, що економічна безпека та особливо її зовнішні складові є одним з найбільш впливових факторів інвестиційної привабливості харчових підприємств, які в меншій мірі залежать від їхнього керівництва та здебільшого формуються під впливом держави та ринку.

Подальше дослідження буде спрямоване на визначення кількісного та якісного впливу економічної безпеки на інвестиційну привабливість конкретних підприємств харчової промисловості та використання отриманих результатів в управлінській діяльності цих підприємств.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гончарук А.Г. Про фактори інвестиційної привабливості харчових підприємств / А.Г. Гончарук, А.А. Яцик // Економіка харчової промисловості. – 2012. – № 1. – С. 34–37.
2. Іванюта Т.М. Економічна безпека підприємства / Т.М. Іванюта, А.О. Заїчковський. – К : Центр навч. літ-ри, 2009. – 256 с.
3. Герасименко О.М. Індикатори оцінки стану системи економічної безпеки торговців цінними паперами : монографія / О.М. Герасименко. – Черкаси : Маклауг, 2012. – 236 с.
4. Васильчак С.В. Економічна безпека підприємства та її складова в сучасних умовах / С.В. Васильчак, А.І. Веселовський // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20. – С. 98–105.
5. Грідасов В.М. Вдосконалення системи оцінки інвестиційної привабливості підприємства з точки зору зовнішнього інвестора / В.М. Грідасов, А.І. Кофонов // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – № 3. – С. 180–184.
6. Самігулліна Ю.Р. Управління інвестиційною привабливістю підприємства / Ю.Р. Самігулліна // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – № 2. – С. 90–94.

